

Vishnuh-Clan

De StrafPaal

Bloed aan de Paal

Auteur: Lancar Ida-Bagus

© Jaar 16-07-2025 Vishnuh-Genootschap & Gurubesar.
Alle rechten voorbehouden.

Deze tekst, het verhaal en alle bijbehorende materialen zijn eigendom van het Vishnuh-Genootschap en de Gurubesar. Niets uit deze publicatie mag worden gereproduceerd, verspreid, of openbaar gemaakt zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van het Vishnuh-Genootschap en de Gurubesar.

Inhoud

Proloog	12
De bloedpaal dwong ons om te zwijgen:.....	33
De Aankomst	38
Door de Ogen van een Kind	44
Ooggetuige van de StrafPaal	48
De Regels van het werkkamp	51
De Eerste Straf.....	60
Spoken van de Nacht.....	65
Ibu Tan.....	71
De Vlam	79
De Schaduw van Angst	81
De Schaduwbijsamenkomst	83
Het Breken van het Stilteverdrag.....	86
Splinters in het Machtsspel	91
Nieuwe Orde, Oude Wonden	94
De Eerste Vlamme Actie	97
De Terugslag.....	100
De Beul en Zijn Spiegel.....	101
Schaduw en Spanning	103
De Ontploffing.....	105

As en Nieuwe Wortels	107
Stemmen van de Verbinding	109
De Opkomende Storm	110
De Eerste Overwinning	112
Wanhopige Gevangen	113
Het verzet groeide, gedragen door vastberaden harten – en niets kon het nog tegenhouden.....	115
Het Plan van Vrijheid	115
De Eerste Slag	117
Chaos en Wraak	119
Breuklijnen	121
Het Kruispunt	122
De Opstand	123
De Ochtend Na	125
Nieuwe Dagen, Oude Wonden	126
Verweven Sterktes	128
Schaduwen van het Verleden	130
Het Oog van de Storm	134
De Stilte Na de Storm	139
Verbonden Krachten	141
De Proef van Vertrouwen	145

Wederopstanding	149
Onder de Vlammen	151
Het Keerpunt	153
De Storm	155
De Vlam van Hoop	159
De Wonden Helden	161
Nieuwe Wortels	162
Scherven van het Verleden	164
Nieuwe Wegen	167
Schaduwen uit het Verleden	169
Jacht op het Verleden	172
De Ommekeer	175
Het Laatste Oordeel	177
De Nieuwe Dageraad	178
De stilte na de dageraad	181
Gerechtigheid en Vrijheid	183
Epiloog - Wat Overbleef in Nederlands-Indië	184

Proloog

Dit boek is gebaseerd op de harde realiteit en het onwankelbare verzet van slachtoffers in de koloniale tijd in voormalig Nederlands-Indië. Het brengt de verhalen tot leven van inheemse volkeren die, ondanks lijfstraffen, uitbuiting en vernedering, hun waardigheid wisten te behouden en op uiteenlopende manieren weerstand boden tegen het koloniale bewind.

Lijfstraffen en koloniale hiërarchie

Een van de meest afschuwelijke aspecten van het koloniale systeem waren de lijfstraffen die de inheemse bevolking konden treffen. Deze waren vaak wreed, vernederend en zonder genade, en werden al opgelegd bij de geringste verdenking van ongehoorzaamheid of gebrek aan onderdanigheid. Dit creëerde een klimaat van angst en voortdurende controle.

Binnen dit systeem speelden de zogenoemde Tandil en Mandòr een centrale rol. Zij

fungeerden als tussenpersonen tussen de koloniale leiding en het werkvolk. Voor elke aangebrachte arbeider ontvingen zij een commissie, en vaak vervulden zij de rol van ploegbaas of opzichter. Hun gezag werd zichtbaar gemaakt in uiterlijk en houding: een overdreven uniform, een stok als symbool van autoriteit en een harde, bevelende toon die weinig ruimte liet voor tegenspraak.

Na de Tweede Wereldoorlog, in de jaren vijftig, maakten veel van deze voormalige tussenpersonen de oversteek naar Nederland. In het koloniale systeem hadden zij een beperkte, maar zichtbare positie van gezag bekleed; eenmaal in het moederland werden zij vaak ondergebracht in eenvoudige ambtelijke functies die, ondanks hun bescheiden aard, een zekere vorm van autoriteit met zich meebrachten – bijvoorbeeld in toezichthoudende of administratieve rollen.

Daarmee verdween de koloniale hiërarchie niet, maar veranderde zij van gedaante. In een nieuwe context bleef zij, zij het subtieler, voortbestaan: niet langer zichtbaar als onderdeel van een koloniaal systeem, maar verweven in de structuren van de samenleving zelf.

Medeplichtigheid en morele ambiguïteit

Tijdens en na de Japanse bezetting en de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd bleven sommige inlandse collaborateurs loyaal aan het koloniale bestuur. Voor hen bood dit vaak bescherming, status of economisch voordeel, maar deze keuze bracht hen in een diepe morele spanning met hun eigen gemeenschap.

Binnen de bevolking werden zij gezien als verraders die hun eigen mensen hadden prijsgegeven aan een systeem van onderdrukking. Hun betrokkenheid varieerde van informanten tot actieve medewerking aan repressie en geweld. Deze geschiedenis toont hoe koloniale structuren niet alleen van buitenaf

werden opgelegd, maar ook van binnenuit konden worden ondersteund, vaak uit overlevingsdrang, angst of opportunisme.

Economische uitbuiting en afhankelijkheid

Veel ploegbazen beperkten zich niet tot toezicht, maar ontwikkelden ook een systeem van economische uitbuiting. Vanuit hun positie tussen arbeiders en koloniale werkgevers konden zij een gesloten kring van afhankelijkheid creëren waar zij zelf financieel van profiteerden.

Arbeiders werden gedwongen om goederen zoals voedsel en kleding af te nemen tegen opgeblazen prijzen, vaak via handel die door de ploegbazen zelf werd gecontroleerd. Deze kosten werden ingehouden op het loon, waardoor arbeiders structureel in schuld begonnen en nauwelijks konden ontsnappen aan hun positie.

Deze schuldenstructuur hield hen gevangen in een systeem dat in de praktijk nauwelijks ruimte

liet voor sociale of economische mobiliteit. In sommige gevallen werd deze afhankelijkheid versterkt door gokken en opiumgebruik, waardoor de kwetsbaarheid van arbeiders verder toenam.

Historische betekenis

Deze geschiedenis maakt zichtbaar hoe koloniale macht niet alleen werd uitgeoefend door externe overheersing, maar ook in stand werd gehouden via interne hiërarchieën en medeplichtigheid. De betrokken tussenpersonen bevonden zich vaak in een positie tussen twee werelden: niet volledig behorend tot de koloniale elite, maar ook vervreemd van hun eigen gemeenschap.

Hun rol blijft historisch beladen en moreel complex. Het zijn geen eenduidige figuren van goed of kwaad, maar producten van een systeem waarin macht, overleving en uitbuiting nauw met elkaar verweven waren.

De slachtoffers van het koloniaal systeem

Aanvankelijk vormden Chinese koelies – een term afkomstig uit het Sanskriet, die “**sjouwer**” of “**laagbetaalde arbeider**” betekent – het grootste deel van de arbeidskrachten op de koloniale plantages en infrastructuurprojecten in Nederlands-Indië. Hun rol was prominent, vooral in de beginfase van de koloniale economische ontwikkeling. Echter, in de loop van de 19e eeuw begon deze samenstelling te veranderen.

Vanwege economische overwegingen en sociale spanningen schakelden de koloniale autoriteiten steeds vaker over op de inzet van Javaanse arbeiders. De keuze voor Javanen was niet toevallig: zij werden als volgzamer beschouwd en waren gemakkelijker te rekruteren via het cultuurstelsel en de daarmee verbonden dwangcontracten. Bovendien kwamen zij vaak in gezinsverband, wat leidde tot een ingrijpende verschuiving in het arbeidsmodel. **Vrouwen en zelfs jonge kinderen werden voortaan ook**

ingezet op de plantages, met alle gevolgen van dien voor hun welzijn en ontwikkeling.

De groep contractarbeiders groeide uit tot een bont en levendig geheel, een samensmelting van volkeren die van ver waren samengebracht.

Tussen de rijen werkten Javanen zij aan zij met Batakkers, Balinezen en Soendanesen; Maleiers en Boyans, afkomstig van het Maleisische schiereiland, deelden het zware bestaan met Klings – Tamilsprekende arbeiders uit India – en met Bandjarezen, Sumatranen en anderen die hun thuisland achter zich hadden gelaten. Elk van hen droeg iets van zijn oorsprong met zich mee: een taal die anders klonk, rituelen die herinnerden aan een ver verleden, en verhalen die fluisterden over een leven dat ooit anders was.

Maar onder die veelkleurigheid lag een gedeelde werkelijkheid die minder zichtbaar, maar des te voelbaarder was. Het was een bestaan dat werd bepaald door arbeid, door grenzen die niet

overschreden mochten worden, en door een voortdurende afhankelijkheid van een systeem dat weinig ruimte liet voor eigen wil. Vrijheid was geen vanzelfsprekendheid, maar iets dat zich slechts in gedachten liet aanraken.

Binnen deze samengebrachte wereld ontstonden geleidelijk onzichtbare lijnen – grenzen die niet op kaarten stonden, maar die het dagelijks leven bepaalden. Groepen werden tegenover elkaar geplaatst, verschillen uitvergroot, wantrouwen stilletjes gevoed. Wat op het eerste gezicht een gemeenschap leek, werd van binnenuit verdeeld gehouden.

Het was geen toeval. De koloniale macht begreep dat een verdeelde groep gemakkelijker te beheersen was dan een verenigde. Door subtiel en soms openlijk scheidslijnen aan te brengen, werd saamhorigheid ondermijnd en verzet gebroken nog voordat het vorm kon krijgen. Zo bleef ieder op zijn eigen plek, gevangen in een

systeem dat niet alleen van bovenaf drukte, maar ook van binnenuit werd versterkt.

De verschuiving in arbeidsstructuur markeerde niet alleen een economische strategie van de kolonisator, maar had ook diepe sociale en culturele impact op de gemeenschappen die erdoor getroffen werden. Het creëerde een systeem waarin hele families gevangen zaten in een cyclus van armoede, schulden en afhankelijkheid, onder de vlag van koloniale vooruitgang.

Onder de vrouwelijke inheemsen die in toenemende mate naar de plantages werden gebracht, bevonden zich opvallend veel jonge meisjes, vaak slechts 10 tot 14 jaar oud. Hun jeugd bood geen bescherming tegen de harde realiteit van het koloniale arbeidssysteem. Aanvankelijk werden zij ingezet voor zogenaamd 'licht' werk: het sorteren en bundelen van tabaksbladeren, het wieden van planten op de perken, en andere taken die